

Rapport

Vitadent Belang mondzorg toekomst ouderen

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2020/199

Datum

november 2020

Opdrachtgever

Vitadent

Auteurs

Lisa Nannes
Jolien Greven

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Achtergrond en doel onderzoek	5
1.2	Werkwijze	5
1.3	Analyse	5
1.4	I&O Research Panel	6
2	Samenvatting	8
3	Resultaten	11
3.1	Beeld mondzorg	11
3.2	Huidige mondverzorging	12
3.3	Belang mondverzorging	13
3.4	Mondzorg bij zorgbehoevende ouderen	14
3.5	Belang mondzorg als zorgbehoevende oudere	15
3.6	Belang mondzorg als mantelzorger	19

Inleiding

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en doel onderzoek

Vitadent is een organisatie die de inrichting en implementatie van mondzorg in zorginstellingen verzorgt. Hierbij gaat het om dagelijkse mondverzorging, mondhygiëne, periodieke controle en curatieve zorg. Vitadent wil meer inzicht in wat (zorgbehoevende) ouderen belangrijk vinden als het gaat om mondzorg. Enerzijds om de doelgroep beter van dienst te zijn, anderzijds om aandacht te vragen voor dit (onderbelichte) onderwerp.

1.2 Werkwijze

Gezien zorgbehoevende ouderen een moeilijk bereikbare groep voor onderzoek is, is besloten om 55-plussers te vragen zich in te beelden dat ze in een dergelijke situatie terecht komen. Voor dit onderzoek is een online vragenlijst onder deze doelgroep uitgezet via het I&O Research Panel. Het onderzoek werd uitgevoerd van donderdag 30 juli tot en met zondag 9 augustus. In totaal vulden 447 panelleden de vragenlijst in.

Vragenlijst

In samenspraak met Vitadent heeft I&O Research een vragenlijst ontwikkeld. We vroegen panelleden zich voor te stellen dat zij in een situatie zitten waarbij ze zelf hun mond niet meer kunnen verzorgen of dat ze mantelzorger zijn voor iemand dit niet meer kan. Vervolgens vroegen we hoe de mondzorg in deze situaties volgens hen geregeld moet zijn.

De vragenlijst bevat de volgende onderwerpen:

- beeld mondzorg;
- huidig gedrag omtrent mondzorg;
- belang mondzorg;
- kennis over mondzorg bij zorgbehoevende ouderen;
- invulling mondzorg als (mogelijk) zorgbehoevende oudere;
- invulling mondzorg als mantelzorger.

1.3 Analyse

Indien percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen. Bij de analyse is (indien mogelijk) gekeken naar relevante verschillen tussen subgroepen, namelijk geslacht, leeftijd en gezinssamenstelling. In tabel 1.1 bevindt zich de respons per groep. De verschillen worden alleen beschreven indien er sprake is van een significant verschil.

Tabel 1.1. Respons per groep

Geslacht	Aantal	Leeftijd	Aantal	Gezinssamenstelling	Aantal
Man	224	55 t/m 60 jaar	138	Woont alleen	113
Vrouw	223	61 t/m 70 jaar	213	Woont alleen met kinderen	15
		71 jaar of ouder	96	Gehuwd/samenwonend zonder thuiswonende kinderen	278
				Gehuwd/samenwonend met thuiswonende kinderen	40
				Woont bij ouders/verzorgers	1

Op de data is een weging toegepast naar geslacht en opleidingsniveau. Dit betekent dat de verhoudingen binnen deze kenmerken zijn teruggebracht naar de bestaande verhoudingen binnen deze doelgroep. Onder- en bovengemiddelde groepen zijn dus opgehoogd en verlaagd. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor 55-plussers, voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard.

1.4 I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselecte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Doorgaans via (gemeentelijke) bevolkingsregisters. Het I&O Research Panel telt ruim 27.000 actieve panelleden, waaronder ook jongeren die al dan niet via hun ouders voor onderzoek benaderd kunnen worden. Het panel is ISO 20252 (annex A) gecertificeerd. Sinds april 2019 werkt het I&O Research Panel met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com tegoed of een donatie aan een goed doel.

Samenvatting

2 Samenvatting

55-plussers vinden mondzorg belangrijk. De meerderheid poetst minimaal twee keer per dag de tanden en gaat minimaal één keer per jaar naar de tandarts. Een gezond gebit, maar ook de algehele gezondheid zijn daarvoor de belangrijkste redenen. Dat er weinig aandacht is voor mondzorg bij zorgbehoevende ouderen vindt men dan ook een kwalijke zaak. Als 55-plussers mogelijk zelf in de toekomst in een dergelijke situatie terechtkomen, willen zij dat de mond goed verzorgd blijft. Ook als dit betekent dat iemand anders dit voor ze moet doen. Toch wordt daar (nog) niet veel over nagedacht. Zolang iemand zelf (mentaal) nog verantwoording kan dragen, is diegene zelf verantwoordelijk voor de eigen mondzorg, vinden 55-plussers. Als dat niet het geval is, komt dit volgens hen voor rekening van een eventuele mantelzorger en/of de (thuis)zorg.

Mondverzorging van groot belang

Twee derde van de 55-plussers vindt dat zij de mond goed verzorgen. Nog eens een derde doet dit voldoende, maar vindt dat het beter zou kunnen. De meeste Nederlanders van 55 jaar en ouder poetsen minimaal twee keer per dag de tanden en gaan minimaal één keer per jaar naar de tandarts. Een bezoek aan de mondhygiënist komt minder vaak voor.

55-plussers geven gemiddeld een 8,1 als rapportcijfer voor het belang van mondzorg. Dit belang ligt iets hoger bij vrouwen dan mannen. Een gezond gebit is de voornaamste reden om mondzorg belangrijk te vinden. Ook is men van mening dat mondverzorging belangrijk is voor de algehele gezondheid.

Gebrek aan aandacht voor mondzorg bij (zorgbehoevende) ouderen is een kwalijke zaak

Bijna vier op de tien (38%) Nederlanders van 55 jaar en ouder schatten goed in dat 80 procent van de ouderen met thuiszorg geen mondzorg krijgt. De meerderheid denkt wel dat dit in meer dan de helft van de gevallen (55% of 80%) zo is. De meeste 55-plussers vinden het niet normaal dat er weinig aandacht is voor mondzorg bij ouderen en vinden dit net zo belangrijk als andere zorg. Of er daadwerkelijk onvoldoende aandacht gegeven wordt aan mondzorg van ouderen vindt een kwart moeilijk te beoordelen. Iets meer dan de helft vindt van wel.

Mondzorg als zorgbehoevende oudere belangrijk, maar men denkt er nog weinig over na

We vroegen 55-plussers zich voor te stellen dat ze zelf niet meer in staat zijn om hun mond goed te verzorgen. Vervolgens stelden we vragen wat ze in zo'n situatie belangrijk vinden omtrent hun eigen mondzorg. Nederlanders van 55 jaar en ouder hebben (nog) niet veel nagedacht over een dergelijke situatie. Wel vinden ze het belangrijk dat, als ze zelf niet meer in staat zijn om hun mond te verzorgen, hun mond dagelijks wordt gereinigd (8,7 als rapportcijfer voor belang). Ook wensen 55-plussers regelmatig controle door een tandarts krijgen (rapportcijfer: 8,2). Zij willen (nog steeds) behandelingen van de tandarts die de mond gezond houden. Men zou het dan ook erg vinden als niemand ze bij hun mondverzorging helpt. De gevolgen zijn volgens hen immers groot als de mond niet goed verzorgd blijft. Ook hier is het gemiddelde belang van mondverzorging hoger onder vrouwen dan mannen. De grootste groep 55-plussers vindt dat een zorgorganisatie verantwoordelijk is voor de mondzorg als ze het zelf niet meer kunnen (56%), een bijna even grote groep (47%) ziet zichzelf evengoed als verantwoordelijke.

In mantelzorgsituatie meer verantwoordelijkheid bij mantelzorger

We vroegen 55-plussers zich ook een situatie voor te stellen waarin ze mantelzorger zijn voor iemand uit hun omgeving. Vervolgens stelden we vragen wat zij in zo'n situatie belangrijk vinden omtrent mondverzorging van de persoon die zij verzorgen. Twee op de vijf 55-plussers zijn daadwerkelijk mantelzorger voor iemand uit hun omgeving. De meerderheid houdt zich niet bezig met de mondverzorging van de persoon die ze verzorgen. Nederlanders van 55 jaar en ouder vinden dat zolang de zorgbehoevende dit kan, hij of zij zelf verantwoordelijk is voor de mondverzorging. Als zij dit niet kunnen dan is volgens twee bijna even grote groepen een mantelzorger of de zorgorganisatie als eerste verantwoordelijk. Opvallend is dat als 55-plussers zich voorstellen dat ze zelf niet meer in staat zijn om hun mond te verzorgen ze nauwelijks een mantelzorger aanwijzen als verantwoordelijke. De (thuis)zorg is volgens de 55-plussers vooral verantwoordelijk voor de dagelijkse mondverzorging en de mantelzorger voor het regelen van de tandartscontroles. Maar 10 procent vindt dat een tandarts (periodiek) thuis of in een verzorgingstehuis moet langskomen.

Link tussen slechte mondverzorging en geestelijke aandoeningen niet veel gelegd

Slechte mondverzorging kunnen een slechte weerstand, lichamelijke aandoeningen én geestelijke aandoeningen veroorzaken. Maar 12 procent van de 55-plussers verwacht al deze gevolgen. De ruime meerderheid schat goed in dat door minder te eten vanwege pijn in de mond een verminderde weerstand kan ontstaan. Iets meer dan de helft denkt dat slechte mondverzorging samenhangt met lichamelijke aandoeningen en twee op de tien schatten in dat dit samenhangt met geestelijke aandoeningen. Met name over dit laatste is men verbaasd. Kennis over deze gevolgen zorgt er wel voor dat 55-plussers het nog belangrijker vinden dat ze worden geholpen bij (dagelijkse) mondverzorging als zij dit zelf niet meer kunnen.

Resultaten

3 Resultaten

3.1 Beeld mondzorg

Mondzorg associeert men met tanden(poetsen) en de tandarts

We vroegen 55-plussers om te beschrijven wat het eerste is waar zij aan denken bij mondzorg. Vaak noemt men hier ‘tandenpoetsen’, ‘tandarts’, ‘mondhygiënist’, ‘verzorging’ of ‘een gezond gebit’. Iets specifiek noemen sommigen ‘tandsteen verwijderen’, ‘flossen’, ‘twee keer per dag tandenpoetsen’ of ‘twee keer per jaar naar de tandarts’. Anderen zeggen dat mondzorg ‘noodzakelijk’ of ‘belangrijk’ is of zien mondzorg als ‘hygiëne’. Een ‘frisse mond’ komt ook aan bod.

Figuur 3.1. Wat komt als eerste bij u op als u denkt aan mondzorg?

3.2 Huidige mondverzorging

Twee keer per jaar naar de tandarts meest gebruikelijk

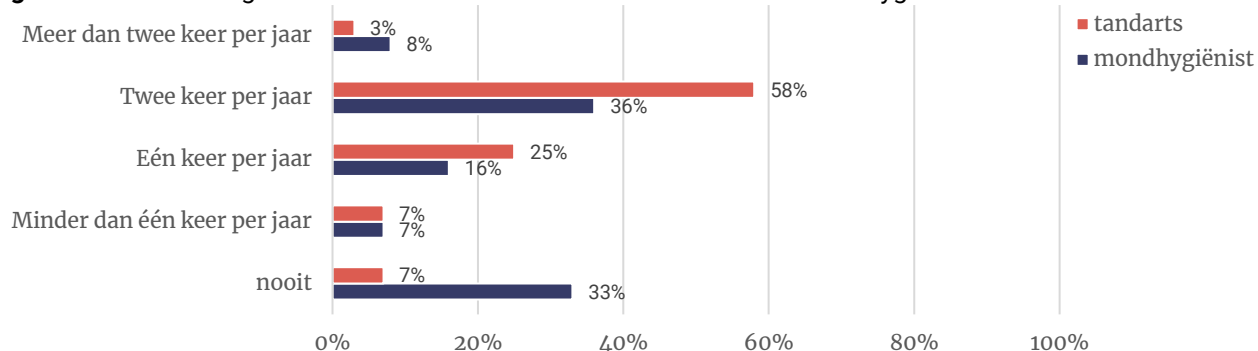
Meer dan de helft van de 55-plussers poetst twee keer per dag de tanden en/of gaat twee keer per jaar naar de tandarts. Een kwart poetst één keer per dag en/of bezoekt de tandarts één keer per jaar. Een bezoek aan de mondhygiënist is minder gebruikelijk dan een bezoek aan de tandarts; een derde doet dit nooit. Als men dit wel doet, is dit veelal ook twee keer per jaar.

Aantal keer tandenpoetsen:

- Meer dan twee keer per dag: 13%
- Twee keer per dag: 61%
- Eén keer per dag: 25%
- Een aantal keren per week of minder: 1%

Vrouwen poetsen vaker dan mannen twee keer per dag hun tanden (respectievelijk 66 en 55%). Mannen doen dit vaker één keer per dag (33% tegenover 18% van de vrouwen). Nederlanders van 71 jaar of ouder gaan vaker nooit naar de tandarts (12%) dan 55-60 jarigen (4%).

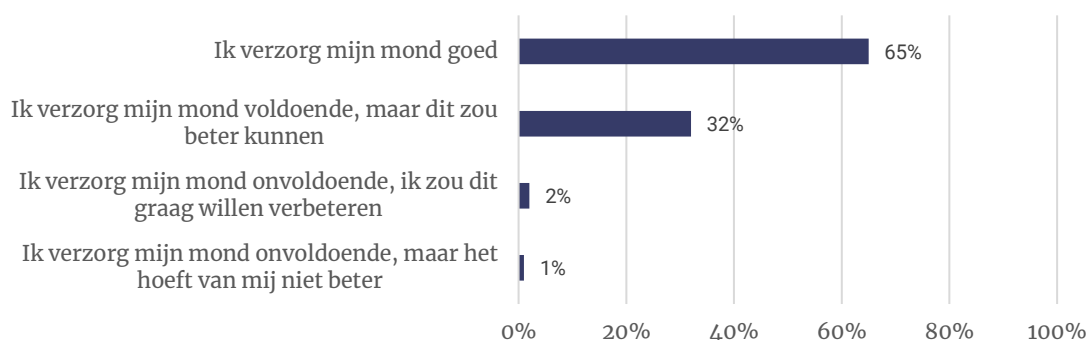
Figuur 3.2. Hoe vaak gaat u voor controle naar de tandarts / naar de mondhygiënist?

Meerderheid zegt mond goed te verzorgen

Bijna twee derde van de 55-plussers vindt dat ze hun eigen mond goed verzorgen (zie figuur 3.3). Een derde doet dit voldoende, maar vinden wel dat het beter kan. Maar weinig 55-plussers vinden dat ze onvoldoende aandacht aan hun mondzorg besteden. Onder Nederlanders van 71 jaar of ouder is 73 procent tevreden over hun mondverzorging, terwijl Nederlanders van 55 tot en met 60 jaar vaker kritisch (voldoende, maar zou beter kunnen) zijn (36%, 22% bij 71-plussers is).

Figuur 3.3. In hoeverre vindt u dat u uw mond voldoende verzorgt?

3.3 Belang mondverzorging

8,1

geven 55-plussers als rapportcijfer voor het belang van mondzorg.

Mondzorg belangrijk onderwerp voor 55-plussers

Gemiddeld geven Nederlanders van 55 jaar of ouder een 8,1 voor het belang van mondzorg als onderwerp. Driekwart (76%) geeft een 8 of hoger. Zes procent vindt het onderwerp niet belangrijk en geeft een 5 of lager voor het belang. Dit zijn vooral 61-plussers. Ook zien we een verschil tussen mannen en vrouwen, waarbij vrouwen vaker een 8 of hoger geven (81% tegenover 70% van de mannen) en mannen vaker een 6 of 7 (25% tegenover 12% van de vrouwen). Een gezond gebit is de belangrijkste reden voor goede mondverzorging. Ruim drie op de tien vinden alle voorgelegde redenen even belangrijk (zie kader).

Belangrijkste reden mondzorg:

- Een gezond gebit: 46%
- Een schone mond: 14%
- Geen pijn: 3%
- Er mooi uitzien: 0%
- Allemaal even belangrijk: 32%
- Anders: 4%

55-plussers lichten hun antwoord toe:

- “Onderhoud houdt in dat je langer met je eigen tanden doet.” (8-10)
- “Een gezond gebit is een gezond lijf.” (8-10)
- “Slecht onderhoud geeft pijnklachten.” (8-10)
- “Voorkomen van problemen.” (8-10)
- “Gezond gebit en gezonde mond zorgen ook voor een frisse adem.” (8-10)
- “Mondzorg is belangrijk voor je algehele gezondheid.” (8-10)
- “Ik heb een zeer slecht gebit dat ik door goede mondzorg probeer te redden.” (8-10)
- “Ik wil zo lang mogelijk met mijn gebit doen en geen kunstgebit.” (8-10)
- “Goede verzorging van het gebit geeft ook eigenwaarde.” (8-10)
- “Een verzorgde mond is een visitekaartje.” (8-10)
- “Hoort bij een gezonde levenshouding.” (6-7)
- “Belangrijk, maar niet in overdreven mate.” (6-7)
- “Onderhoud is vaak routine. Iets waar je weinig bij stilstaat.” (6-7)
- “Er zijn soms belangrijkere dingen.” (6-7)
- “Zolang ik geen pijn heb vind ik het prima.” (6-7)
- “Daar sta ik niet stil bij.” (1-5)
- “Ik heb een kunstgebit.” (1-5)
- “Ik ga nooit naar de tandarts.” (1-5)

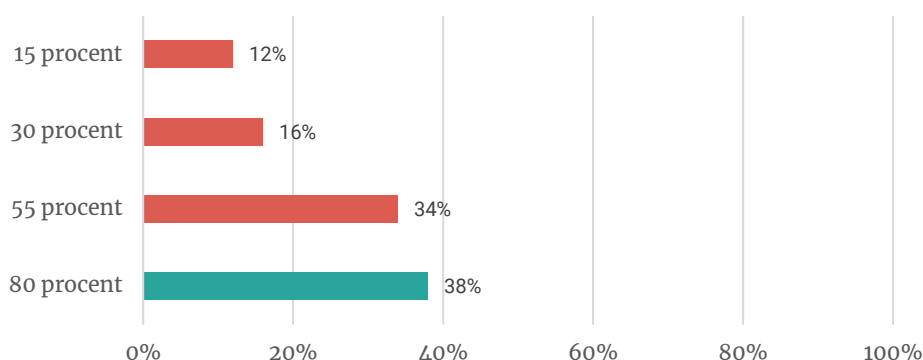

3.4 Mondzorg bij zorgbehoevende ouderen

Minderheid weet dat 80 procent van de ouderen met thuiszorg geen mondzorg krijgt

Om de kennis van 55-plussers over mondzorg bij zorgbehoevende ouderen te testen, vroegen wij hoeveel procent van de ouderen met thuiszorg volgens hen geen mondzorg krijgt. De meerderheid denkt dat meer dan de helft van deze ouderen geen mondzorg krijgt. Echter, een derde denkt 55 procent. Bijna vier op de tien denken dat dit 80 procent is (het juiste antwoord). Vrouwen denken vaker dan mannen dat het om 15 procent gaat (respectievelijk 16 en 8%). Mannen denken vaker dan vrouwen 80 procent (respectievelijk 45 en 31%). De minderheid schat dit aandeel dus niet goed in. Men reageert op het juiste antwoord met onder andere “zorgwekkend”, “vreselijk”, “slechte zaak”, “schokkend” of “schandalig”.

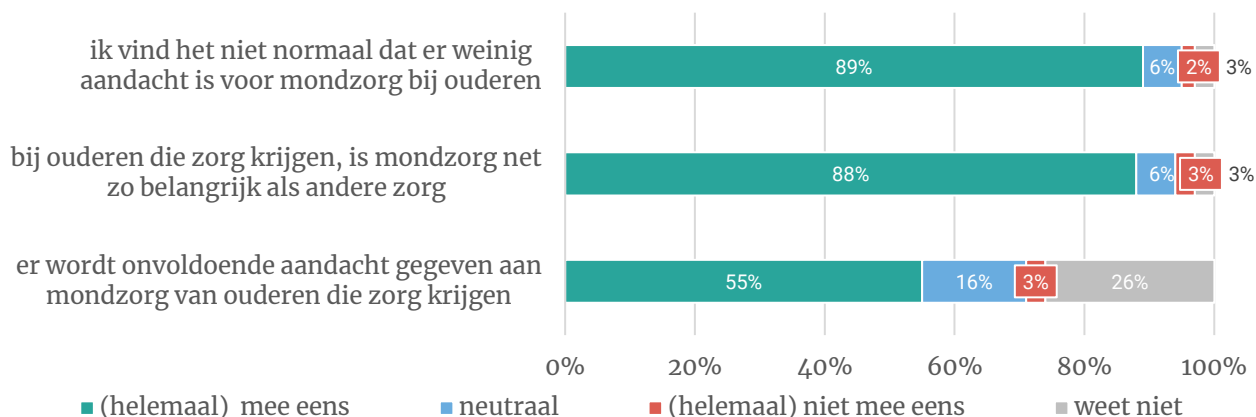
Figuur 3.4. Aandeel ouderen met thuiszorg dat volgens 55-plussers geen mondzorg krijgt

Mondzorg bij (zorgbehoevende) ouderen een belangrijk onderwerp volgens 55-plussers

Bijna alle 55-plussers vinden het niet normaal dat er weinig aandacht is voor mondzorg bij ouderen. Vrouwen vinden dit iets vaker dan mannen (respectievelijk 93 en 85%). Ook alleenstaanden vinden dit relatief vaker niet normaal (96%). Men vindt mondzorg bij zorgbehoevende ouderen net zo belangrijk als andere zorg; 61 tot en met 70 jarigen vinden dit vaker dan de andere leeftijdsgroepen (92% versus 84%). Of er voldoende aandacht wordt gegeven aan mondzorg bij deze groep vinden 55-plussers moeilijker te beoordelen. Iets meer dan de helft vindt van wel.

Figuur 3.5. In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

3.5 Belang en invulling mondzorg als zorgbehoevende oudere

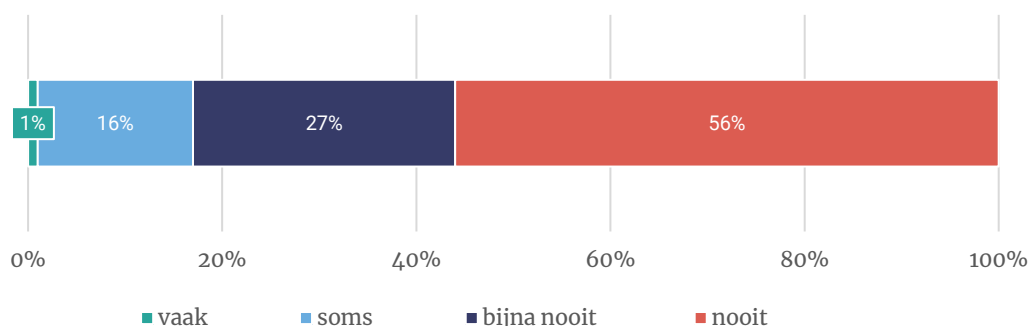
We vroegen 55-plussers zich voor te stellen dat ze zelf niet meer in staat zijn om hun mond goed te verzorgen. Vervolgens stelden we vragen wat in ze in zo'n situatie belangrijk vinden omtrent hun eigen mondzorg.

Over mondzorg als je het zelf niet meer kunt wordt weinig nagedacht

Iets meer dan de helft van de 55-plussers denkt nooit na over een mogelijk toekomstige situatie waarin ze zelf niet meer in staat zijn om hun mond schoon te houden. Nog eens ruim een kwart doet dit bijna nooit. Zestien procent denkt hier soms over na. Men licht toe waar ze dan over nadenken:

- *“Of ik zou willen dat iemand anders mijn mond verzorgt... Ik zou er ook moeite mee hebben en zo lang mogelijk uitstellen vrees ik!”*
- *“Dat ik het zelf niet meer kan en dat ik een vies gebit krijg met daarbij slechte adem.”*
- *“Wie zal dan mijn mond gaan verzorgen?”*
- *“Als mantelzorger van een demente tante zie ik hoe lastig het is om haar tanden te poetsen. Gemakkelijk wordt advies gegeven om te ragen tussen tanden. Ze kan dan erg mopperen. Ik moet nog maar zien hoe ik oud word. Regelen mijn kinderen dit dan voldoende?”*
- *“Dan denk ik over het totaal plaatje van zorg ontvangen. Wonen, lichamelijke verzorging, etc..”*
- *“Of ik dan misschien een compleet kunstgebit zal hebben.”*
- *“Hoe ik gezond oud kan worden en blijven.”*
- *“Wat ik voor verzorging voor het lichaam nodig zal hebben, niet specifiek over mondzorg.”*
- *“Hoe en door wie ik dan geholpen kan worden.”*
- *“Vaak zie je bij oude mensen dat ze protheses niet meer in hebben. Dat vind ik vreselijk!”*
- *“Mijn moeder zit in een verzorgingstehuis en kan zelf niet meer naar haar kamer om tussendoor de tanden te poetsen. Dat ziet er vaak niet fraai uit. Daar denk ik dan aan en dat ik hoop dat men er dan wel iets aan doet!”*
- *“Dat ik er dan niet meer schoon en verzorgd uit zie.”*

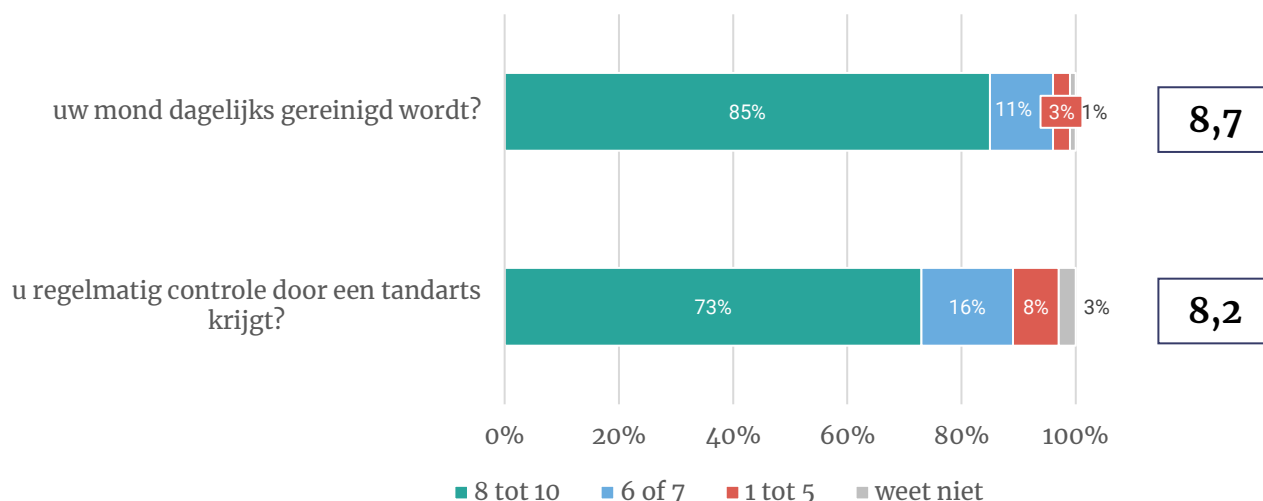
Figuur 3.6. In hoeverre denkt u wel eens na over uw mondzorg als u mogelijk in de toekomst zelf niet meer in staat bent om uw mond schoon te houden?

Belangrijk dat iemand anders de mond verzorgt als men dit zelf niet meer kan

55-plussers vinden het belangrijk dat hun mond verzorgd wordt als ze dit zelf niet meer kunnen. De dagelijkse reiniging is daarbij iets belangrijker dan regelmatig controle van de tandarts. Men geeft namelijk een 8,7 voor het belang dat dagelijks de mond wordt gereinigd en een 8,2 voor het belang dat ze regelmatig controle door een tandarts krijgen. Respectievelijk 85 en 73 procent geven een 8 of hoger voor dit belang. In beide gevallen is het belang hoger onder vrouwen (9,0 voor dagelijkse reiniging en 8,5 voor controle bij de tandarts) dan onder mannen (8,4 en 7,8).

Figuur 3.7. Stel dat u zelf niet meer in staat bent om uw mond te verzorgen. Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe belangrijk u het vindt dat...

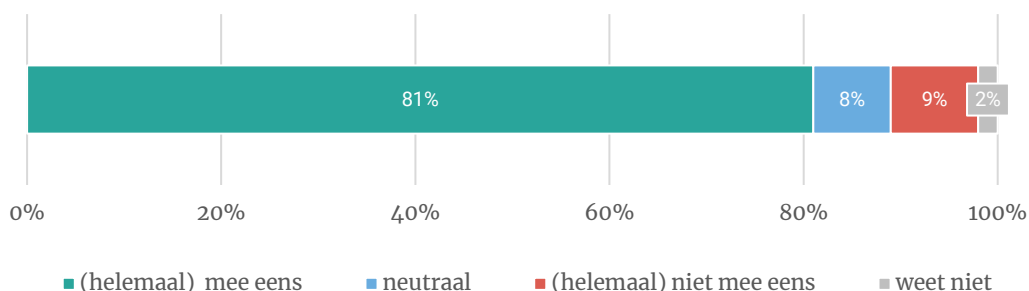
Acht op de tien vinden het erg als niemand helpt bij het tandenpoetsen

De ruime meerderheid van de 55-plussers zou het erg vinden als niemand helpt bij het tandenpoetsen als hij/zij dat zelf niet meer kan (zie figuur 3.8).¹ Acht procent is neutraal en 9 procent vindt dit niet erg. Cliënten lichten toe waarom ze dit erg zouden vinden:

- “Omdat de gevolgen anders groot zijn.”
- “Mondzorg blijft belangrijk.”
- “Hierdoor ontstaat vervuiling en ziekte.”
- “Zonder die zorg komen al erg snel problemen om de hoek kijken in mijn geval, anderzijds vind ik het ook erg lastig om hulp te vragen of afhankelijk te zijn.”
- “Zonder verzorging zal de kwaliteit van het gebit snel achteruit gaan.”
- “Je gebit moet wel schoon blijven.”
- “Ik vind mondzorg belangrijk. Als ik het zelf niet meer kan dan heb ik graag dat iemand het voor mij doet.”
- “Je wilt je gebit toch gezond en schoon houden, als je het zelf niet meer kunt, is hulp wel belangrijk.”
- “Het basisgevoel van hygiëne ben je anders kwijt.”

¹ Uit de toelichtingen blijkt dat sommigen de stelling niet goed hebben gelezen. Zij zijn het namelijk niet eens met de stelling, maar lichten vervolgens toe dat ze het niet erg zouden vinden als iemand ze helpt met het poetsen van het gebit. Mogelijk hebben ze de stelling als volgt gelezen: ‘Als ik zelf mijn gebit niet meer kan poetsen, zou ik het erg vinden als iemand mij helpt’. Het aandeel dat het eens is met de stelling ligt waarschijnlijk dus (nog) iets hoger.

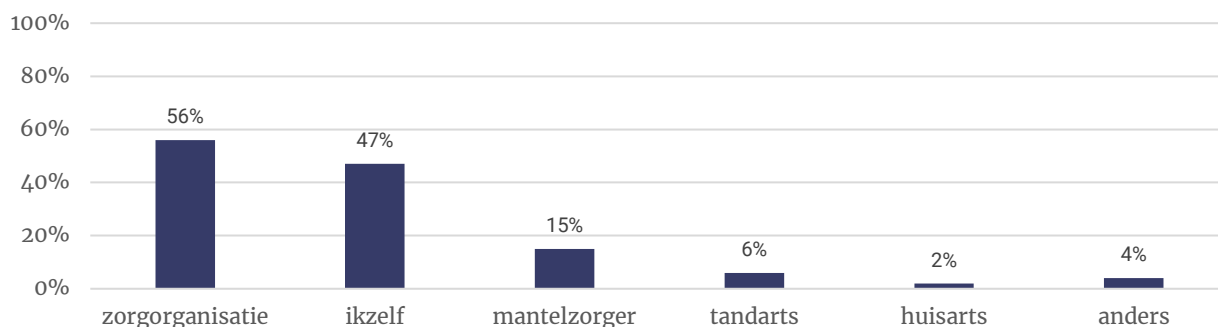
Figuur 3.8. Stelling: als ik zelf mijn gebit niet meer kan poetsen, zou ik het erg vinden als niemand mij helpt.

Zorgorganisatie en persoon zelf verantwoordelijk voor mondzorg

Als men zelf niet meer in staat is om de mond te verzorgen, is een zorgorganisatie volgens de grootste groep 55-plussers verantwoordelijk voor de mondzorg. Iets minder dan de helft vindt dat je dan alsnog zelf verantwoordelijk bent. In mindere mate worden een mantelzorger, de tandarts of huisarts genoemd. Bij 'anders' noemt men onder andere dat het afhankelijk is of je mentaal nog wel in staat bent om hier zelf verantwoordelijk voor te zijn (naast fysiek niet je eigen mond meer te kunnen verzorgen).

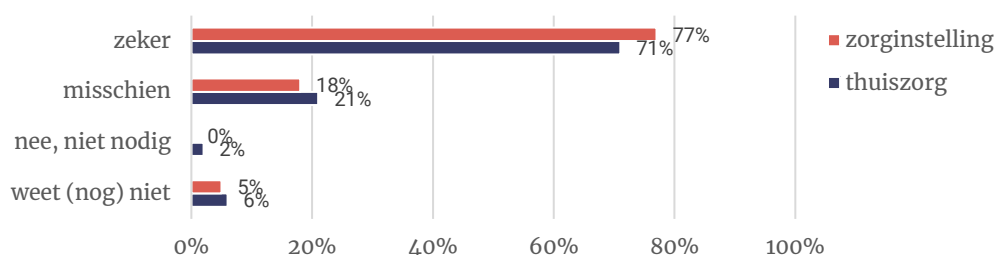
Figuur 3.9. Wie is volgens u verantwoordelijk voor uw mondzorg als u dat zelf niet meer kunt? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

Meerderheid wil bij zorg dat de tanden geïmagineerd worden

Als Nederlanders van 55 jaar of ouder in een situatie komen waarbij ze hun eigen tanden niet meer kunnen poetsen, willen (ruim) zeven op de tien dat een medewerker van de thuiszorg of een zorginstelling dat dagelijks voor hun doet. Twee op de tien weten het nog niet zeker en (bijna) niemand vindt dit niet nodig. Vrouwen zijn hier iets stelliger in dan mannen; zij antwoorden vaker 'zeker' terwijl meer mannen dan vrouwen 'misschien' antwoorden.

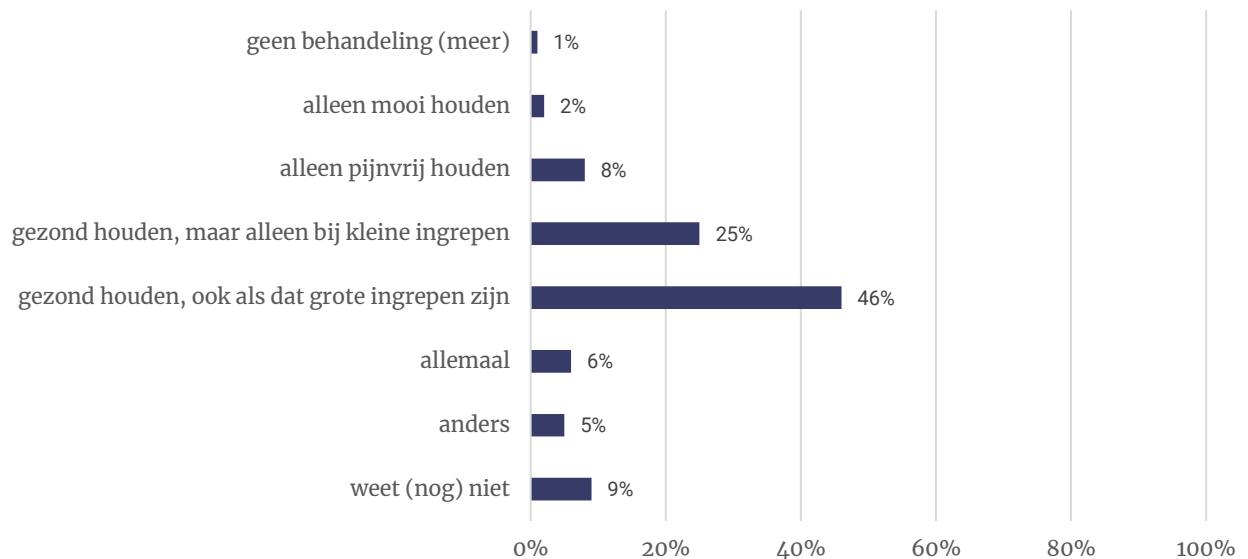
Figuur 3.10. Als u thuiszorg krijgt / in een zorginstelling woont, zou u dan willen dat een thuiszorgmedewerker / een verzorgende dagelijks uw tanden komt poetsen (als u dat zelf niet meer kunt)?

Gezond houden van het gebit belangrijkste bij tandartsbehandelingen

Als 55-plussers zelf hun tanden niet meer kunnen poetsen en hun gebit wordt slechter, dan wil de grootste groep dat het gebit gezond gehouden wordt, ook als dit grote ingrepen zijn. Een kwart wil dat het gezond gehouden wordt, maar alleen met kleine ingrepen. In veel mindere mate kiest men voor alleen de nodige behandelingen om het gebit gezond of mooi te houden. Mannen kiezen iets vaker dan vrouwen voor alleen pijnvrij houden (11 versus 5%). Bijna niemand wil geen behandelingen meer. Een ander genoemd antwoord is het nemen van een kunstgebit.

Figuur 3.11. Als u niet meer zelf uw tanden kunt poetsen en uw gebit wordt slechter, wat voor behandelingen zou u nog willen van de tandarts?

3.6 Invulling mondzorg als mantelzorger

We vroegen 55-plussers zich een situatie voor te stellen waarin ze mantelzorger zijn voor iemand uit hun omgeving. Indien men daadwerkelijk mantelzorger was, vroegen we de situatie van degene die hij/zij verzorgt in gedachten te houden. Indien men geen mantelzorger was, vroegen we om dan voor te stellen dat hij/zij mantelzorger was voor iemand uit de omgeving. Vervolgens stelden we vragen wat zij in zo'n situatie belangrijk vinden omtrent mondzorg van de persoon die zij verzorgen.

20% van de 55-plussers is daadwerkelijk mantelzorger.

(Ruim) een derde mantelzorgers houdt zich bezig met mondzorg

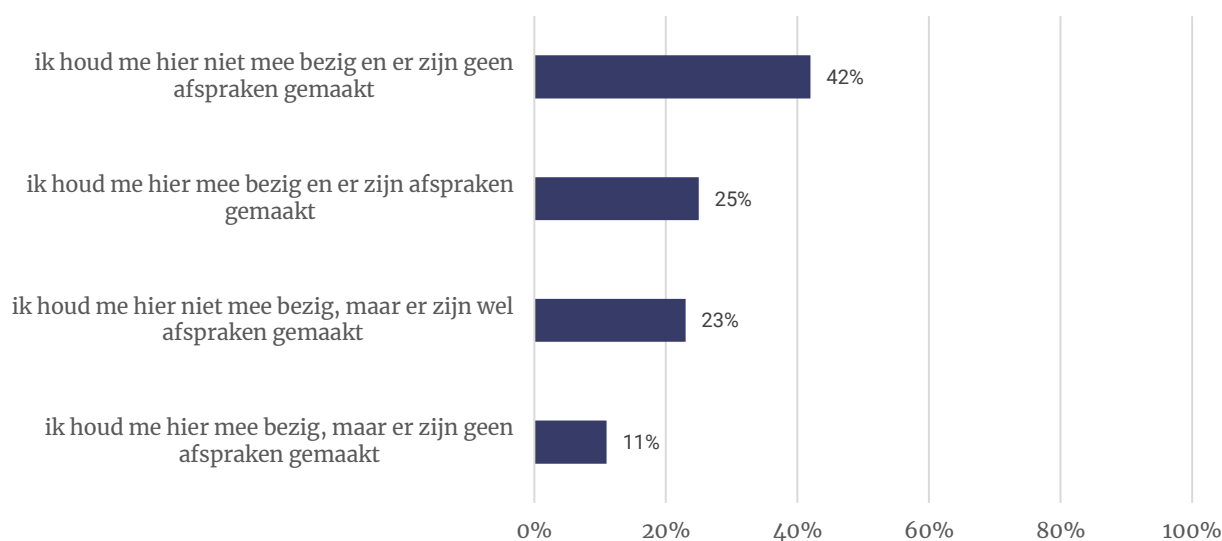
Twee op de tien 55-plussers zijn daadwerkelijk mantelzorger voor iemand uit hun omgeving. Ruim een derde daarvan (36%) houdt zich bezig met de mondverzorging van degene die hij of zij verzorgt. Bij een kwart zijn hier afspraken over gemaakt en bij 11 procent niet. De meerderheid houdt zich dus niet bezig met de mondverzorging van de zorgbehoevende, veelal zijn hier ook geen afspraken over gemaakt. Bij bijna een kwart zijn er wel afspraken gemaakt, maar houdt de mantelzorgers zich er niet mee bezig.

Hoe vaak de zorgbehoevende naar de tandarts gaat, is erg verdeeld. De grootste groep gaat nooit naar de tandarts, omdat dit volgens de mantelzorger niet nodig is. Een bijna even grote groep gaat juist twee keer per jaar.

Frequentie tandartsbezoek zorgbehoevende mantelzorger (n=88):

- nooit, persoon wil dit niet: 11%
- nooit, niet nodig: 31%
- één keer per jaar: 25%
- twee keer per jaar: 30%
- drie keer per jaar of meer: 1%
- weet niet: 1%

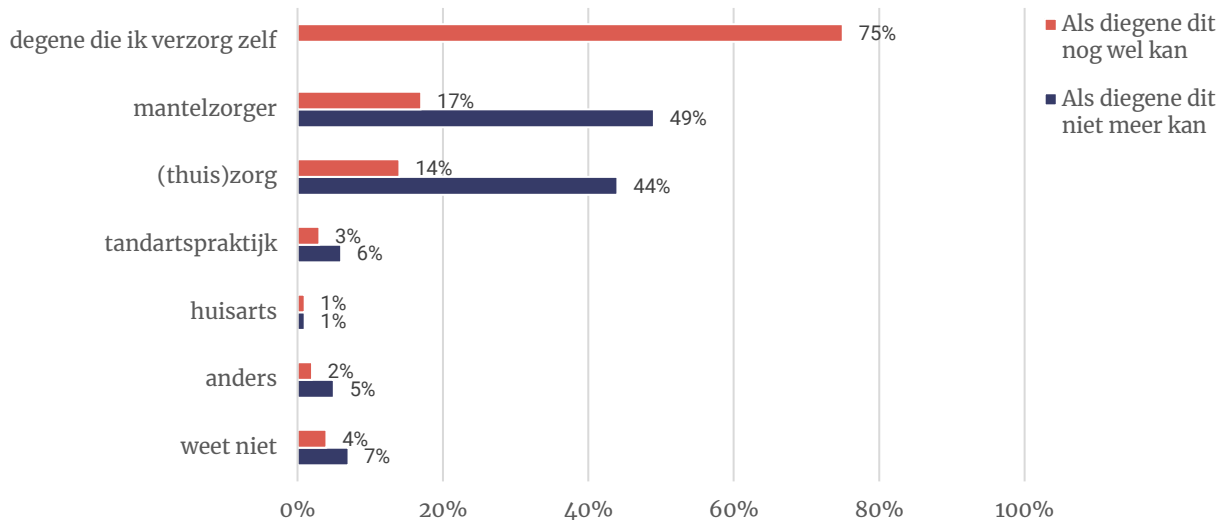
Figuur 3.12. Houdt u zich als mantelzorger bezig met het regelen van de mondverzorging van degene die u verzorgt? Zijn hier afspraken over gemaakt met de persoon die u verzorgt? *Indien mantelzorger (n=88).*

Als het nog kan is de zorgbehoevende zelf verantwoordelijk voor de mondverzorging

In een situatie waar 55-plussers mantelzorger zijn voor iemand uit hun omgeving, vindt driekwart dat de persoon die ze verzorgen zelf verantwoordelijk is voor zijn/haar mondverzorging als hij/zij dit zelf nog kan. Als hij/zij dit niet kan, dan is dat volgens twee bijna even grote groepen een mantelzorger of de zorgorganisatie. Opvallend is dat als 55-plussers zich voorstellen dat ze zelf niet meer in staat zijn om hun mond te verzorgen ze nauwelijks een mantelzorger aanwijzen als verantwoordelijke (15%, zie figuur 3.9).

Figuur 3.13. (Stel) u bent mantelzorger, wie is als eerste verantwoordelijk voor de mondverzorging van degene die u verzorgt (als hij of zij dat zelf niet meer kan)? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

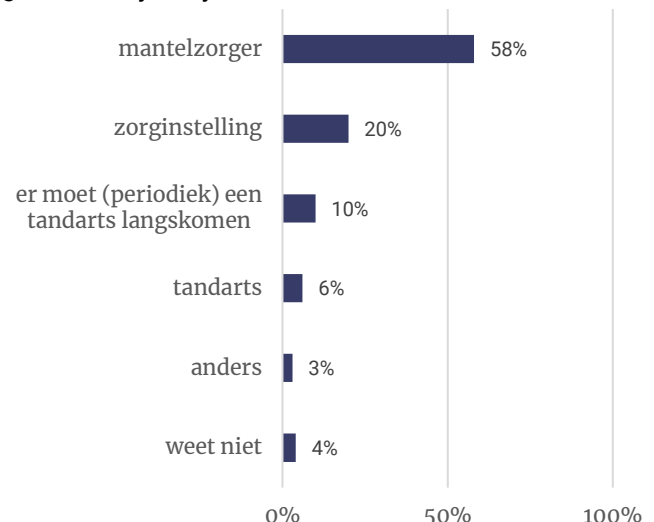
Dagelijkse mondverzorging ligt bij de (thuis)zorg, tandartscontrole bij de mantelzorger

Iets meer dan de helft van de Nederlanders van 55 jaar of ouder vindt dat als zij mantelzorger zijn van iemand uit hun omgeving, dat de dagelijkse mondverzorging moet liggen bij de thuiszorg of zorginstelling van de persoon die ze verzorgen. Ruim een derde vindt dat dit de verantwoordelijkheid van de mantelzorger is. Als het gaat om het regelen van tandartscontroles, staat de mantelzorger juist op de eerste plek en wordt deze op afstand gevolgd door een zorginstelling. Slechts 10 procent vindt dat een tandarts (periodiek) thuis of in een verzorgingstehuis moet langskomen.

Figuur 3.14. (Stel) u bent mantelzorger, wie zou de dagelijkse mondzorg van degene die u verzorgt moeten regelen, als hij of zij dat zelf niet meer kan?

Figuur 3.15. (Stel) u bent mantelzorger, wie zou de tandartscontrole van degene die u verzorgt moeten regelen, als hij of zij dat zelf niet meer kan?

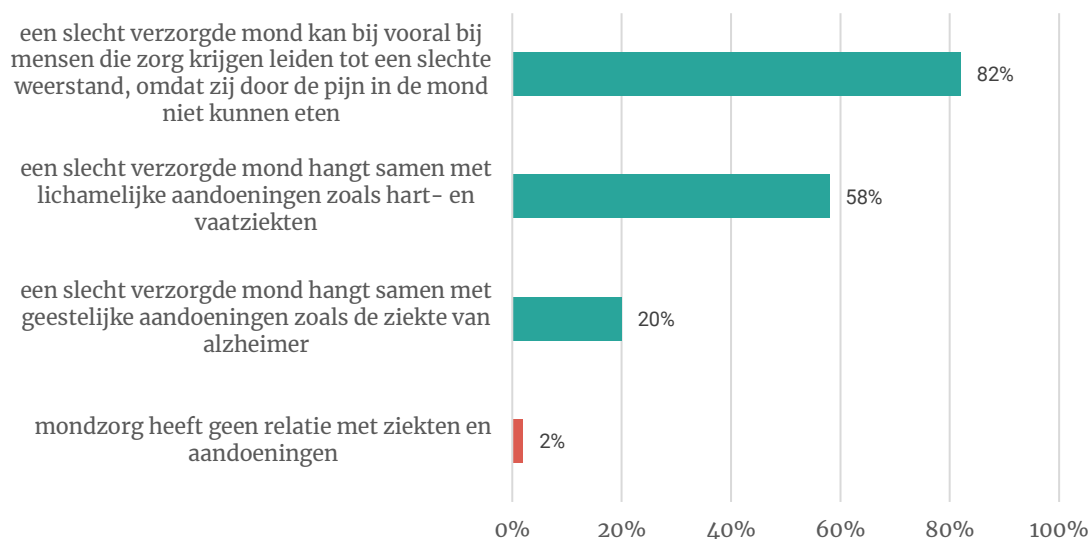
3.7 De invloed van mondzorg op gezondheid

Slechte mondverzorging wordt weinig gelinkt aan geestelijke aandoeningen

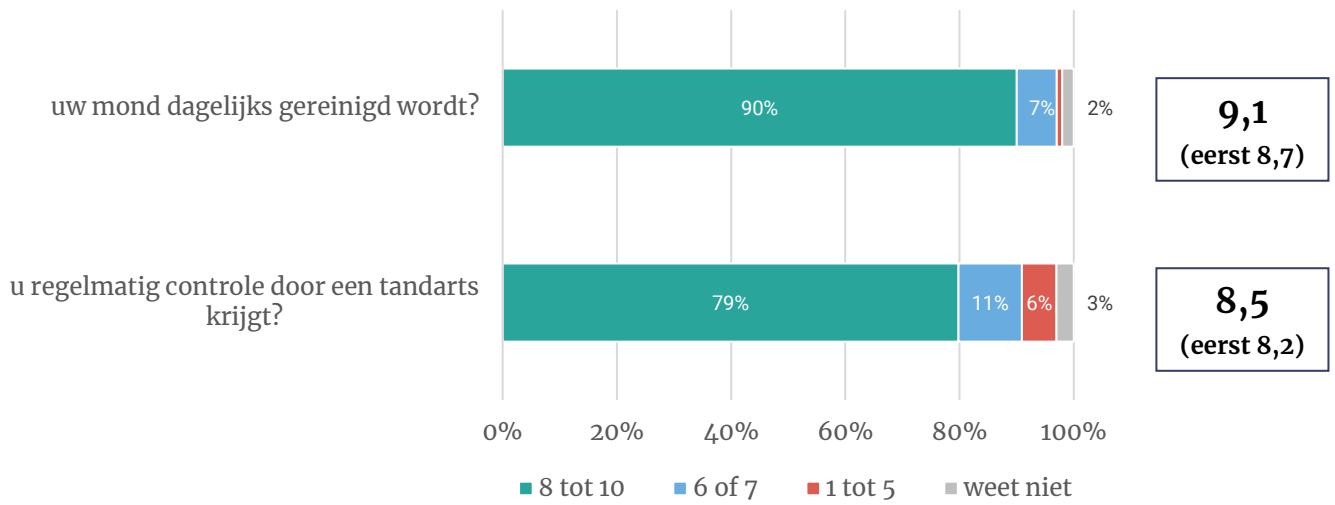
We vroegen 55-plussers wat voor effecten een slecht verzorgde mond volgens hen kan veroorzaken. De ruime meerderheid schat dat dit vooral bij mensen die zorg krijgen kan leiden tot een slechte weerstand, omdat ze niet kunnen eten. Iets meer dan de helft schat dat een slecht verzorgde mond samenhangt met lichamelijke aandoeningen. Een op de vijf denkt dat dit samenhangt met geestelijke aandoeningen. Bijna niemand denkt dat mondzorg geen relatie heeft met ziekten en aandoeningen. In totaal 12 procent van de Nederlanders van 55 jaar of ouder weet dat slechte mondverzorging alle drie de voorgelegde 'problemen' tot gevolg kan hebben. De reacties op dit juiste antwoord zijn divers. In figuur 3.17 is te zien dat met name het belang dat dagelijks de mond wordt gereinigd als men dat zelf niet meer kan, is gestegen.

- “Dat wist ik.”
- “Alzheimer wist ik niet.”
- “Benadrukt het belang van mondhygiëne.”
- “Best heftig.”
- “Daar schrik ik van.”
- “Daarom is goede mondzorg belangrijk.”
- “Dat is ernstig en ik vraag me af hoeveel mensen dit beseffen.”
- “Dat klopt helaas.”
- “Dat wist ik niet.”
- “Dat de ziekte van Alzheimer veroorzaakt wordt door een slecht verzorgde mond verbaast mij.”
- “Ik geloof niet dat je daar alzheimer van krijgt. Wel hart- en vaatziektes.”
- “Logisch.”

Figuur 3.16. De volgende vragen gaan over de mondzorg in relatie tot aandoeningen. Welk van de onderstaande stellingen is juist volgens u? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

Figuur 3.17. Kunt u met een rapportcijfer aangeven hoe belangrijk u onderstaande aspecten vindt, wetend dat een slecht verzorgde mond een slechte weerstand, hart- en vaatziekten én de ziekte van alzheimer kan veroorzaken? Hoe belangrijk vindt u het dat...

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KVK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl